

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 11. rožnika 1869.

List 24.

K Marii pomočnici v svetem letu.

O Marija pomočnica,
Skerbna Mati vernikov!
Duša naša je srotica,
Smili se nas grešnikov!
Si naj boljši naša Mati,
Milost tvoja nam žari,
Vsak'mu hočeš pomagati,
Če spodobno te časti.

Tolažnica si Devica,
Oljka sladkega mirú,
Zlata zar'ja tebi z lica
Sije v bog'mu grešniku;
Prosi Sina, naj se vsmili
Vsih, ki grehi jih težé;
Zdihajo v naj hujši sili,
Večne kazni jim grozé.

V svetem letu k nam oberne
Tvoje milo se sercé,
Kar je grešno, naj zaverne
Na spokornosti stezé.
Sprosi Cerkvi vpokojilo,
Naj potihne vsako zlo,
Čiste hvale da kadilo
Dviga k Bogu se v nebó.

Br. V.

Tovarš v terpljenji.

Spisal J. Ternogorski.

Strašno se v vojski bijejo vojaki,
Med njimi kmet na vse strani tud téka
Orožje njega mnogim zlo pripeka,
Naj boljši skor med vsemi so prostaki.

Kar zakadijo va-nj se korenjaki,
In eden cló mu rano tako vseka,
Da jo ozdraviti bo težko leka,
Kervav je ves, ko bil bi v klavni mlaki.

Vsak strežnik joče in ga obžaluje,
On kliče pa: „Oj vsi ste zame vneti!
Kaj to je? Bog je ranjen mnogo huje.“ —

Veliko laže nam je sploh terpeti,
Če pred očmi so taki nam tovarši,
Ki so v terpljenji večí ali starši.

Vera in njeni nasprotniki.

(Konec.)

3. Rad bi še neko govornico popravil, ktera je pogostoma v ustih oseb, ki ravno niso slabe, ampak premalo pazljive. Taki dostikrat človeku, ki je vso vero zgubil, in si le nekoliko zunanje čednosti še prilastuje, neskončno hvalo pojó, in pristavljajo, da mu le nekoliko vere manjka, sicer pa, no no... Kako? tisti, komur le nekoliko vere manjka, je poštenjak? Tedaj je véliki Bog v spoštovanji kristjanovem tako globoko se že znižal, da ta greh, če Boga odstraniš, ga zanemariš, skor govora ni vreden! Oskrunjenje Stvarnika, oskrunjenje njegovih pravic, Odrešenika, Očeta, naj večí dobrote, ktera je Bog, ne škoduje tedaj nič dobremu imenu poštenja? Še celó greh tedaj ni vse naklepe zdirati, iz katerih nas je Bog na zemljo postavil in zarad katerih nas je z lastnostmi obdaril, ktere imamo? Kaj bi ti od mene mislil, ko bi ti jaz terdil, da ta in ta človek je

poštenjak, ima le napako, da včasih kteremu s strupom zavdá, da sem ter tje kterega z mečem zabode, da včasih zavoljo pomanjkanja denarja ali pa iz hudobije koga na nič spravi? Gotovo boš rekel, da je to sramota in greh. Ali ni pa to neskončno večí sramota, ako se o osebi pravi, da ljudi spoštuje, do Boga pa nobenega spoštovanja nima?

Ne dopusti tedaj nikdar, da bi ti tako govorjenje iz tvojih ust ušlo, ter bi terdil, da je kaka poštenost brez vere. Če tako govoriš, hočeš zakrivati grozo, ktero po pravici tisti pobeljeni grobi zbudijo, ki z barvo natorne poštenosti brezverno serce zakrivajo. Če tako govoriš, vzameš takim nesrečnim nagib, ki bi jih do pokore pripeljal, kadar bi se od vsih zapuščene videli, in zmanjšuješ visoki zapopadek, kterega je treba o Bogu in keršanski pobožnosti imeti.

Ko bi na svetu se tolikokrat na osebo preveč ozir ne jemal, kar se napačno le pregosto godi, ne bilo bi po katoliških mestih toliko prederznih, ki z derznim pogumom in pokvarjenim srcem si to v čast štejejo, da katoliško vero zaveržejo, in prilike jo djansko skazovati, z nogami teptajo. Ker se pa večina njih skriva zavoljo strahú, da bi jih nesterpnosti ne karali, in si čerhniti ne upa, ali pa, kar je še hujši, zavoljo boječnosti in hudobnosti tako početje odobrujejo, torej preseže taka prederznost vso mero. Gorjé pa tistim, ki se za Boga ne zmenijo, čas bo prišel, da se Bog za nje zmenil ne bo!

Fr. Vidic.

Ali je papež tuj knez?

Za nas katoličane je in ostane papež naj višji poglavar naše sv. cerkve; on je naj višji učenik in sodnik v verskih rečéh za obnašanje ali življenje, zastran čednosti in pregrehe, pravice in krivice. Papež je naj višji stražnik nad duhovskimi dobrotami. Papež na poslednji in naj višji stopnji razsojuje, kaj je resnica in kaj zmota, kaj načelo pravice. Za katoličana je on naj višji sodnija na zemlji v duhovnem življenji, vsak se mora njegovi razsodbi podvreči, dokler je katoličan, bodi občan ali minister, podložnik ali vladar. Z naj vikši duhovno oblastjo od Boga obdarovan, ima tudi naj vikši brambo in varstvo v vsakem delu sv. cerkve. Njegova sv. dolžnost in božja pravica je, z gorečnostjo čuti, da se ohrani nauk čist, zakramenti neskaljeni in sveti, pa da se vera more prosto skazovati in da se njene pravice ohranijo. Sv. Oče mora z vsimi pomočki, kar jih ima, zavoljo vere napadane ali preganjane varovati, braniti, tolažiti... Take so njegove neizročljive pravice in dolžnosti, ki mu jih ne more noben človek odtegniti. Zato se katoličan ne dá odverniti, da bi sv. Očetu zmiraj ne skazoval veselega sočutja, spoštovanja, vdanosti in hvaležnosti.

Čertice iz življenja sv. Očeta Pija IX.

(Spisuje A. Zakotkarjev.)

Po tacih in enacih skušnjah poslednjič prispejo na suho. Ali kaj, ko pridejo spet z dežja pod kap! Ves ljubi dan na pekočem solncu se pariti; tavati po suhih, pustih planjavah, kjer na dolgo in široko še kapljice hladne vode ni dobiti; ves spehan, žejin, lačen po teh pustinjah peš hoditi, ali kar je še slabeje, v starih polomljenih kolesnih se prevlačevati; v smerdečih bajtah med nadležnimi strupenimi živalicami ali pod milim nebom prenočevati in poverhi vsega tega še življenja si nikdar svest ne biti: to ni, kar si bodi in za nevajenega grota vendar le preveč. Enkrat so morali prenočiti v neki kmečki kolibi, ki je bila sestavljena iz samih živalskih kosti, katerih se je še meso držalo in čuden duh dajalo. Večerja je bila tako slaba, umazana, neokusna, da se je ni mogel nobeden dotakniti. Nad glavami pa so jim visele po policah buče, spriden sir in usmrnjeno meso. Ali z nepopisljivo pohlevnostjo in poterpežljivostjo je Mastaj prenašal vselega serca te in enake težave in še drugim je veselje in kratek čas delal. Če je imel slabo postrežbo, ali če je ni imel nič, berž se je spomnil na svoje sirote v Tata Giovanni. Če je bil dežja ves premočen, tolažil se je s tim, da toliko in toliko mornarjev mora še veliko več terpeti. Med molitvijo, prijaznimi, včasih celo šaljivimi pogovori so pozabili dolgi čas, lakoto, žejo in trudnost. — Spet drugikrat ostanejo v enaki kerčmi pri cesti. Tu vidijo ležati angleškega častnika, ki je bil na tem žalostnem kraju, daleč od svojcev, prav hudo zbolel in se tu valjal v strašnih bolečinah brez postrežbe in pomoči. Bil jim je popolnoma tuj in zraven se druge vere. Pa vendar je ostal eden izmed njih pri njem, vedno čul pri njegovi postelji in mu tako ljubeznjivo stregel, da bi mu lastna mati ali sestra ne bila boljše, dokler ni popolnoma okreval. Kdo je bil ta usmiljeni Samarijan? — Grof Mastaj Feretti, zdaj papež Pij IX!

Čez šest mesecev pretrudnega potovanja so dospeli na zaželeni kraj. Ali tukaj so našli toliko nasprotnikov, da pri vsi svoji pridnosti in previdnosti niso skoraj nič opravili. Zastonj so se pogajali sedem mesecev s prostomiselnimi odborniki. Vsega že naveličani — kajti tudi nar večja poterpežljivost ima svoje meje — zahtevajo popotne liste in se spet vernejo 19. okt. 1824 v Evropo. — Pa čeravno so tako slabo opravili svoj posel, si je vendar Mastaj na tej poti neizrečeno veliko pridobil. Veliko, veliko se je naučil, zvedil reči, o katerih bi se mu pred še sanjalo ne bilo, natanko spoznal svet in njegove dobre, še bolj pa njegove slabe strani. Uterdil si je v tem hudem terpljenju svoje telesno zdravje, in kar je še več vredno, uterdil se je v svoji nepremagani poterpežljivosti in pridobil si lep zaklad v nebesih.

Pri tej priložnosti naj omenimo le še ta-le prigodek: Ko se neki dan Mastaj pelje po morji v bližnje mesto, se vzdigne na enkrat tako silen vihar, da je barka v veliki nevarnosti, vsak trenutek se žuga razbiti. Ali glejte, ubogi ribič Bako priveslá z nekoliko zamurci v naj huji sili, ko so se valovi kot hribi vzdigovali in silovito se podili. In ker je bil dobro znajden, je barko srečno na kraj spravil. Pač si ni mislil takrat ta pošteni ribič, da je v svojem revnem čolnicu na suho rešil tistega, ki je bil odločen še med silovitejšimi valovi tako varno in krepko voditi sv. Petra čoln! — Drugi dan je berž poiskal svojega rešitelja in mu izročil v znamenje hvaležnosti mošnjo s štiri sto pijastri (krog dva tisoč frankov.) Dobre, blage serca pa nikdar ne pozabijo dobre, ki se jim je kazala. Ko je Mastaj postal papež, se je spomnil ubogega ribiča in poslal mu je svojo sliko in spet ravno toliko denarja. Pa prvi dar se je bil

dobro obernal in Božji blagoslov se je očitno v njem kazal: Bako je z njim obogatel. Tako globoko ga je ganila dobrotljivost sv. Očeta, da je na nar lepšem kraju, blizo svoje hiše pri morji dal kapelico napraviti in tu postaviti podobo svetega in močno čislanega glavarja sv. katoliške cerkve. — To je prigodljaj, ki se je pričel z nevarnostjo viharnega morja in nehal z zidanjem tihomirne domače kapelice, nad katero bi se bilo lahko zapisalo: „Vdanost in hvaležnost.“ (Dalje nasl.)

Prihodnji občni cerkveni zbor.

(Gosp. F. Dupanloup-a, škofa orleanskega.)

(Konec.)

Zares, nikoli še nisem slišal, da bi se steber grajal, da je nepremakljiv; kaj pa bi bilo poslopje, ko bi se stebri šibili? Zakaj pa grajate cerkev, da je nepremakljiva? In kolike koristi vam je ta nepremakljivost! Kje bi bili, ko bi se resnica tresla, kakor se trese zemlja? Med tem, ko vi rušite, mi edinimo. Ko vi pogublajte, mi ohranjemo. Mi lahko rečemo vedam: Mi smo vas poznali v Aleksandriji kakor v Atenah, poznali vas, vaše matere, vaše hčere in družice. Cerkev zamore reči narodom, katerih poslance papež krog sebe zbira: Francoska, tebe so vredili škofje, katerih imena imajo tvoje ceste in vasi! Angleška, kdo te je ustanovil, in zakaj so te imenovali otok svetnikov? Nemčija, moj poslanec sv. Bonifacij ti je prinesel omiko zahodnjo. Rusija, kje bi bila ti brez mojega Cirila in Metoda? Kralji, poznam vaše predsednike. Pred Habsburgom, pred Burbonom, Romanovom, Brunsvikom, Hohenzollernom, Bonapartom in Carignanom sem bila jaz že stara in sem vidila umreti Cezare in Antonine. Ostala bodem zmiraj taista. Brez denarja, brez stanovanja, brez moči, pravite? To je mogoče in stokrat že sem skušala to, zmiraj pripravljena, nagovoriti narode s kratko besedo, kakor Jezus Caheja: „Prijatelj, jutri bom pri tebi.“ Ako za čas zapustim Rim, stanovala bom v Londnu, v Parizu, ali v novem Jorku. Samo cerkev in solnce zamore terditi za gotovo, da jutri ga bodo vidili gotovo vzhajati, in cerkev stori to, ker si upa v sredi sedanjega rogovilstva sklicati občni cerkveni zbor.

Čudovita prikazen, kateri se ne bi rado čudilo naše stoletje, ali čigar velikost je primorano pripoznati! Res, utrujeni pogled počiva z neko nepremagljivo ginjenostjo na tem velikanskem stebri, ki je sam še po koncu med starinami preteklih časov in med sedanjim enačenjem vsih človeških velikosti. Celo malomarniki se čutijo preplašeni, osupnjeni, ko vidijo to cerkev, ki s takim djanjem naznanja svojo večno mogočnost; in marsikdo, ki je vse učenosti ožel, bo rad še na posled rekel nar višemu glavarju, kar je sv. Peter, prvi papež, rekel Jezusu: „Gospod, k komu hočemo iti? Ti imaš besede večnega življenja.“

Poslušajte te besede življenja, ki dvomite, ki iščete, ki terpite! Poslušajte jih tudi vi, ki se razveseljujete, uživajte, ki zatirate ljudi! Poslušajte besede, ki jih sv. katoliška cerkev pri vsakem solnčnem vzhodu prosto ponavlja po svojih malih otrocih:

Credo, verujem! Verujem v enega samega Boga stvarnika. Tu, učenjaki, vidite odgovor na svoje dvomljivosti. — Credo, verujem! Verujem v Odrešenika sveta, ki je s svojim rojstvom posvetil čistost, s svojimi postavami poterl napuh, s svojim terpljenjem ugnal krivico, s svojim vstajenjem poterdil svojo božjo natoro in našo neumerjočnost: verujem v Jezusa Kristusa! Tu, ubogi terpeči ljudje, ubogi, stiskani narodje, vam je odgovor na vaše obupovanje.

Credo, verujem! Verujem v svetega Duha, sveto katoliško cerkev; občestvo pravičnih, mertvih in živih,

odpušanje grehov, sodbo in srečno življenje za vse, ki so bojevali dober boj. Tu, glejte, protestantje ali svetni modrijani, ki ste tako razdeljeni v svojih terditvah, tako uborni v svojem upanji, tu vam je odgovor na vaše pričkanje! Tu vam je odgovor, mogočni tlačitelji, na vašo krivico! In tu tudi neusmiljena smert, odgovor na tvojo neusmiljeno ostrost! —

Ljubezen, vera, upanje! to je vse, in cerkev je edina, ki varuje človeštvu te zaklade, v svoji neomahljivi mogočnosti in vesoljni resnici tega „Credo,“ ki ga ima ponavljati tako rekoč v jutranji zarji 20. stoletja devetnajati cerkveni zbor s svojim dve sto dva in šestdesetim naslednikom čolnarja Petra, prvega aposteljna Jezusa Kristusa.

Toda jenjajmo govoriti, bratje, jenjajmo pretresovati, nehajmo se bati, in, sklonivši kolena, molimo!

O Bog! kdo pozná skrivnosti Tvoje previdnosti, in kdo vé za čudeže, ki jih še lahko cerkev svetu pokaže, ako le strasti in napake človeške ne bodo na poti!

O Bog! ko bi vera in družbenost, naslanjaje se druga na drugo, vzajemno svojo blaživno pot hodile, kako velika stopinja bi bilo to do vstanovljenja Tvojega kraljestva na zemlji, do pravega napredka narodov, do prostosti po poti resnice, do prave bratovske ljubezni med ljudmi, do odprave prekucij in vojsk, do miru na svetu!

Oh! nov čas bi prisvetil in nov velikanski vek bi se pokazal v zgodovini!

Odprimo serca tem nadam, prosimo Boga za pravi resnični blagor in na mogoče nezgode se le toliko ozirajmo, da se jih ognemo. Naj svet vsaj zvé, da katoličanje niso obupni, da se ne zanašajo na prazne prekovanja in draživno kljubovanje, temuč da so oni ljudje ljubezni, vzvišenega upanja, ki si prizadevajo v miru in ob enem v velikodušnih bitkah.

Prosimo sv. Petra in sv. Pavla, prosimo Devico Marijo, Mater Jezusovo, čast in nebeško varhinjo za človeško družino; in združeni z vsemi svetniki prosimo presv. Trojico, ki kraljuje v nebesih!

Molimo, da more zveršiti občni cerkveni zbor svoje delo! da keršanske ljudstva ne zametujejo naj večje prizadetve sv. cerkve, ki jim skuša pomagati, da se duhovi razvedrijo in serca pomirijo! da se napačni zaumeni popravijo, predsodki pozgubijo, neopravičene pritožbe nehajo, da iz novega jame cvesti keršanstvo in tedaj tudi prava omika na svetu! da se tako zaželeno in potrebno poravnanje zverši!

Prosimo, da se bodo vladarji, po posebni želji in prošnji sv. Očeta odpovedali vsakošni sumljivosti, in davši škofom prostost, pospeševali prihodnji cerkveni zbor, in cerkev pustili v miru imeti svoj zbor.

Prosimo, da tudi ljudstva razumejo materne namene sv. cerkve, zamašijo ušesa vsakemu obrekovanju ter zaupno poslušajo in radi sprejmó besedo svoje Matere.

Prosimo, da bi tudi njeni očitni sovražniki se odpovedovali svojemu sumkovanju, svoji jezi, vsaj toliko časa, da bo cerkev v svojem zboru po navdihnjenji sv. Duha razglasila svoje odločbe, katerih modrost in ljubezen jih ima ganiti.

Molimo, da zadenejo dobrodelni žarki te luči toliko ljudi, ki imajo še dobro voljo, učene, politikarje, družinske očete, toliko delavcev, toliko mož, ki so dobrega, blagega serca, katerih pa luč Jezusa Kristusa še ne razsvetljuje.

Molimo, da se že enkrat vresničijo skerbovite želje toliko mater, sester, žen in hčeri, ki na tihem še hranijo čistost in svetost v družinah, če prav večkrat ne morejo vere v njih zasaditi.

Molimo, da se slednjič vzhod in zahod približata in da naši ločeni bratje, naveličani razdevajočih raz-

pertij, poslušajo silni klic sv. cerkve in na posled prihitijo v naše naročje, ki jim je že tri sto let odperto.

Molimo, da bo cerkev v svojih vernikih in namestnikih od dne do dne čistejša, pobožniša, učenejša in ljubeznjivša; da naši pregreški, bratje moji, ne bodo na potu Božjemu kraljestvu, katero ljubiti učiti smo mi poklicani.

Molimo poslednjič za sv. Očeta. O Bog, milostno ga ohrani svoji cerkvi in daj, da ta slavni starček, ki se ne boji vkljub svoji starosti lotiti se tako težavnega dela, občnega cerkvenega zbora, doživi tudi njega srečen izid! Daj, da bo po toliko britkih skušnjah, ktere je tako junaško prestal, vendar na zadnje se veselil zmage sv. cerkve, preden pojde v nebesa prejet plačilo za svoje dela in čednosti!

Feliks
škof orleanski.

Kaj je to: svobodni zidar (frajmavrar), in svobodno zidarstvo (frajmavrarstvo)?

(Dalje.)

IX. Više verste svobodnega zidarstva.

Više verste svobodnega zidarstva so neakove posvečevanja, ki se čisto nič med seboj ne vežejo, in se razločujejo po krajih in deželah, po katerih so navadne. Nekteri zidarji jih tajé, vzlásti glavarji vidnemu zidarstvu, nekteri, ki jih ne tajé, jih pa močno hvalijo. Če kdo prejme kako tako posvečevanje, ni še skriven zidar, ne prišteva se še odbranemu, skrivnemu društvu.

Više verste so, djal bi, tisti popki na stebelu svobodnega zidarstva, ki po malem začnó pokati, in svoj zoperni duh razširjati, iz katerih se pozneje razvije pravo in popolnoma cvetje. Sad tega cvetja pa je zelo strupen, ž njim hočejo svobodni zidarji ostrupiti kraljestvo in vero, to je, kraljestvo in vero hočejo zatreti, vesoljno človeštvo spuntati zoper Boga in Zveličarja; oni hočejo, da bi satan pa človek prevzela vlado namesto Boga in njegovega Kristusa. Če to ni peklerska nakana, potem pa ni nobene, nekteri zidarji bi jo radi utajili, pa je ne morejo.

Leta 1774 je velikonemška snidnica izrekla to-le: „Kar namerja naš red, tega sedaj še ne smemo razodeti, ker je svet še prešibek in bojazljiv.“ Dan danes pa nam svetovne dogodbe pričajo, da je svet od takrat se precej vterdil. Ravno sedaj izhaja na Dunaju hudoben nov roman, posebno zoper jezuite, ki ima namen, da bi obilo novih udov pridobil svobodnemu zidarstvu.

Viditi je, da skrivni junaki svobodnega zidarstva celo izvedenejšim zidarjem ne upajo dosti, bojé se, da ne bi omagali, in zato jih le polagoma puščajo naprej. V škotskem obredniku beremo, da mojster, kedar čakavcu podeli kako tako posvečevanje, pové to-le: „Ta versta, v katero smo vas prejeli, je tisti debeli zid, ki loči nas pa neznajdene, pa tudi mnoge izmed nas. Kar ste izvedeli do sedaj, je že nekaj, pa vendar nič še ne primeroma s skrivnostmi, ktere vam bomo pozneje odkrili.“

Zidarski obredi vsi skupaj imajo blizo tisoč verst

Omeniti pa je treba, da se vsi odrastki svobodnozidarskega debla prav po bratovsko čerté; tedaj so prav taki, kot protestanti, med seboj se vedno pipljejo in ravsajo, in le kedar je treba udariti na nas, tedaj se sprijaznijo za nekaj časa. Ali nikar se ne čudimo, če so svobodni zidarji razcepljeni na preobilno cepov, sej vemo, da dela satanova razpadajo in se razsiplejo.

Naj bolj znane više verste svobodnega zidarstva so to-le: „Juge-Philosophe, Grand-Commandeur Inconnu, Chevalier Kadosch, pa Rose-Croix.“

Bogatajc,

ki se domišljuje filozofa . . . modrijana, pa v svoji ne-spameti čenčá in govori, da ni Boga, ne pekla, ne . . . , je res ali norec, neumnež . . . ali pa slepar, goljuf . . . po spričevanji :

a) Sv. pisma. Psalm 13, 1.: „Norec pravi v svojem sercu: Ni Boga.“ — Kaj ga panorcastori? . . . Greh, ker se krivih nauk in zmót derži, in zraven tega tudi hudobno živi, je spriden in ostuden v svojih naklepih, to je: v svojih mislih, namenih, govoricah in delih. „Ni ga, da bi dobro delal, kar enega ne“ med temi neumneži in hudobneži, ki pravijo: „ni Boga“ . . . Prerok Izaija 32, 6. govori: „Neumnež neumno govori, in njegovo serce počenja hudobijo, da hinavšino doveršuje, to je, neumnež, bogatajci nevarno, bogotajsko govori, da bi ljudem vero iz serca vzela, in jih za svoje naklepe pridobil. Bogotajci je res ali norec . . . zato, ko pregrešno, hudobno, razuzdano živi in ga je groza pred svetim in pravičnim Bogom, zato želi, meni in čenčá, da ga ni, da bi tako odšel za služeni kaznim, . . . ali pa je slepar, goljuf . . . zato, ako vanj sam veruje, pa ljudem kvasi, da ga ni, da bi jih zapeljal v svoje pregrehe, hudobije, krivice razuzdanosti. Ravno to veljá tudi od dušo-, peklo-, satanotajcev; tudi oni so ali norci, ali pa sleparji.

b) Izmed naj večih modrijanov starodavnih časov, Platon je imel in imenoval bogotajce bedake ali take ljudi, ki imajo večí gobec kot pamet.

V svojih 10 bukvah o postavah piše: „Bogotajstvo je naj otožniši in naj zanikarniši nevednost . . . , in se za modrijanstvo štuli.“ Platon je bil sicer neznabog, pa je imel v marsičem več pameti, kakor nekteri sedanjí filozofi in profesorji v svoji napihnjeni in zagu-ljeni učenosti, n. pr. Feuerbach, kateri bi bili rají opice, žabe, ali kdo vé kaj še, kakor pa ljudje. — Neki oslep-ljen „modropijan“ novih časov ima pobožno ženo in ravno tako hčerko, kakor se pripoveduje. Neki dan pametna hči zbledenega očeta poprosi za neko milost blizo s temi-le besedami: „Dragi moj papá, kaj ne, da bote meni privolili, da naj se držim starega nauka in naj nikar tako čudno ne mislim, da so moji spredniki (moj oče in moja mati) opice?“ — Kako se je stari zagovedenec v tej zadregi vedel ali kako se iz nje izkopaval, nisem slišal. — Drugi filozof (Baco) imenuje bogotajce neved-neže, rekoč: Na pol misliti pelje od Boga; temeljito misliti pelje k Bogu. — Se vé da, na pol misliti, je nič misliti, ampak le blesti. J. Kl.

● vojski misli:

1. Vojske so šibe, kazni Božje za grehe ljudi, kakor je Bog sam Izraelcem napovedal (3. Mojz. 26, 17. 38.) „S serditim obrazom se bom obernal v vas, ter bote popadali pred sovražniki, in bote podverženi njim, ki vas čertijo; . . . med narodi bote poginjali, in sovražna zemlja vas bo žerla.“ — „Glej, šel je venkej rudeč konj, in kateri je na njem sedel, mu je bilo dano vzeti mir z zemlje, da bi se ljudje med seboj morili; in mu je bil dan velik meč.“ (Skr. razod. 6, 4.)

2. Vojske so bile od začetka človeške zgodovine. Že v pervih Mojzesovih bukvah (14, 1—2) se bere od vojsk.

3. Vojske izvirajo večí del iz ošabnosti, prevzetnosti, častilakomnosti, slavohlepnosti, ter poželjivosti po deželah, državah, ali iz vnetja človeških strast. —

4. Vojske so grešne, krivične, sramotne, ako izvirajo iz imenovanih vzrokov.

5. Vojske so po okolišinah tudi pripušene ali celo dolžnost, ako je treba odvracati silo s silo, — odvracati krivico, nevarnost za vero, za življenje, za blagor,

kakor so bile n. pr. vojske na Španjskem zoper Mavre — Saracene; križanske vojske; vojske zoper samosilstvo ali despotizem Napoleona I itd.

6. Vojske so vselej hudo (zleg), če tudi kterikrat potreben zleg. — Ko bi bili vsi ljudje, posebno vladarji, pravi kristjani, in bi se vsi po božjih in cerkvenih zapovedih ravnali; ne bilo bi nobene vojske. Ker pa ljudje to še nikoli niso bili in nikoli ne bodo, se silni napadi na pravične ali potrebne dobra življenja s silo odvracajo. Dokler greh in krivica med ljudmi ne jenja, tudi vojska ne jenja, ker je treba krivico včasih tudi z orožjem odverniti. J. Kl.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Nekaj čudnega se nam v malem in v velikem razodeva. Lažiliberalstvo je komaj iz lupine izlezlo, in že se obnaša v mnogih ozirih kakor starke, ki jih spomin zapaša in namesto žlice tersko, namesto vretêna „laterno“ v roko vzamejo. Celó o Napoleonu in Bizmarku govoré, da peša njuna krepka moč in nepremagljiva veljavnost. Med tem je pa Pij IX naj jasniši podoba stanovitne in nepremagljive cerkve Božje. Zakaj kolikor je Pij stareji, toliko očitniše se razodeva njegova duhovna moč in toliko bolj velikanske so njegove dela, toliko krepkejši navdušenost narodov zanj in za Cerkev po vsem svetu. In kolik je strah pred vesoljnim zborom, kateri nastopa! Cerkvni nasprotniki sami čutijo, da hodijo po močirji, kjer se jim pri vsaki stopinji vdira, nad ognjometom, kjer jih kakor peklena žerjavica v peté peče in jim nikoli ne dá pokoja. Torej ni čudo, da se celo protestantje ozirajo v Rim, iz daljne Anglije pišejo sv. Očetu, da naj jih on uči pravnosti in pravice, on naj v vesoljnem metežu pojasni red in postavo ter jim pokaže drevo, čigar debla se jim je prijeto, da se otmejo. Sv. Oče, Kristusov namestnik, je storil začetek k otenju človeške družbe v duhovnem pa tudi telesnem oziru, poklical je vesoljni zbor, naznanil sveto leto, napovedal molitev po vesoljnem svetu. On nima za svoje povelja po svetu svetne oblasti, še le nasprotujejo mu hudovoljni, kjer koli morejo; on ne žuga z beriči, policaji, žandarji, z ječo: in vendar je ni katoliške srenje, ni cerkvice na vesoljnem svetu, kjer bi se njegovo povelje ne spolnovalo, in pa z veseljem, z dobrim sercem, s svesto zanesljivostjo, da je prav tako, da je koristno, zveličavno, kar namestnik Kristusov zapové. Kdo je tako slep ali pa tako hudovoljen, da v tej veličanski edinosti, v tej radovoljni podložnosti ne spozná roke Božje? Zato bode pa tudi bogat in častitljiv sad vesoljnega zbora, naj se že zbor verši v tihem miru, ali pa se med tem razlije žugajoči hudournik, — naj posvetne oblasti delo sv. Duha podpirajo, ali pa mu nasprotujejo, — naj skrivne družbe svoje peklenke mline gonijo ali pa ustavijo. Velika, preslavna, močna je katoliška Cerkev: peklenke vrata je ne bodo premagale! —

Iz dnevnika g. St. Šranca, 14. aprila 1869. — Ko se jame dan zaznavati, smo v Folinji, kjer vameva zajutrek in premišljujeva, kaj je storiti; rada bi bila šla v Florenco, pa še le o pol desetih je imel iti vozovlak proti temu mestu. Na zadnje pa vendar greva proti Falkonari, med gerdimi pečinami se peljamo, dva prav dolga prerova (tunela) preletimo, v sredi je postaja Fabrijano; pusti kraji, merzla burja, premalo spanja me dela čmernega, še bolj pa to, ker se mi ni želja spolnila, da bi šel v Loreto. V Falkonari prašam, če bomo mogli s tretjim razredom naprej proti Bolonji, odgovori se, bomo vidili, ko pri kasi prašam, če so vozovi tretjega reda priprèženi, se mi reče, da niso, ko hočem doplačati se mi reče, da moram na novo plačati, verh tega me

je pa še vznemirilo to, da nisem mogel naglo listkov najti, partenza so kričali, veržem torej berž 21 lir kasirju, svetujem tovaršu, da naj ravno tako stori, vzamem listek za drugi red, ko pridem na kolodvor, vidim da je tretji red priprazen in od nevolje ne vem kaj bi počel, zakaj goljufan sem bil za 21 lir. Ob treh smo v Bolonji, tukaj ostaneva čez noč. Mesto je precej veliko, po sredi ulic so posebne tiri za kola, po katerih gladko teko kolesa; ob strani so obokane lope, da človek lahko hodi tudi ob dežju brez dežnika po vsih večih ulicah mesta. Ti mostovži dajo mestu neko posebno podobo. Cerkve so zapušene, ulice bolj prazne, življenje bolj tiho, kakor da bi mesto ne bilo italijansko. Nar bolj znamenito je pokopališče, pol ure od mesta; na prostem počivajo bolj revni med cveticami in cipresami, bogatejši pa so v prostornih pokritih mostovžih, kateri so križem speljani in veliko prostora povzemajo; lepi marmornati kipi kinčijo te grobe in človeku se zdi, da hodi po galerijah podobarskih; mnogoverstni venci visijo po stenah, prostori so prav okusni in po pravici se smejo hvaliti Bolonjani s svojim „Campo santo.“ Druga znamenitost je pokrito sprehajališče, ktero pelje do verh hriba do cerkve sv. Lukeža, celo uro daleč, tako da človek lahko po suhem pride do verha hriba, če tudi dežuje. V neki navadni kerčmi pijeja vino, potem kupiva salame in se prav dobro odpočijeva, akoravno je bilo treba drugi dan odriniti četertinko na štir. Ko sem po pokopališču hodil, mi je vedno na misli hodilo, koliko čverstih kranjskih fantov tukaj černo zemljo guoji, kateri so v nekdanjih časih tukaj kot vojaki stanovali in niso več vidili svojega doma, akoravno so morda močno po njem hrepeli; pa me je vendar veselilo, ko sem vidil, da so tako lep prostor za svoje počivališče dobili.

Ljubljanski mestni odbor in kranjsko duhovstvo. Če katerikrat, nam je neprijetno, kar moramo zdaj pisati, toda resnici se mora pričevanje dati, laž in potuha šibati. Z dogodbami na Jančjem in v Vevčah je cerkvi in narodnosti nasprotna stranka prišla v tako zmešnjavo, da blezo nič ali saj trezno ni prevdarila, kar je v svoji promemorii do ministerstva pisala, in ni premislila, da bode zato očitno na odgovor klicana. Kakor kdo, ki ga v zadregi že zavednost popuša, tako omenjeni spis maha na vse strani — zoper duhovstvo, zoper druge domoljubne možé, zoper šolstvo, domače časništvo itd. brez dokazov in spričevanj velikanskega ovajanja.

1. Po promemorii je glavni vzrok vsega hudega v obnašanji (in der Haltung) duhovstva.

2. Duhovstvo tají svoj poklic ko učenik in duhovni rednik ljudstva; pogosto svoj stan ravno nasproti obrača — na Taborjih, — v časnikih, — v družbi z ljudstvom.

3. Politiko z vero meša in bega zdrave in verne misli ljudstva. Tako služi tujim namenom in se odteguje očesu postave. Te krivičenja so tako počastne, da vsak, kdor le malo pozná deželo in razmere, na prvi pogled vidi njih nagnjusnost in nesramnost. Kakor lahko delo so si storili „liberalni očetje“ z najdenjem vira „vsih zlegov“, ne manj truda jim delajo pomočki zoper njega. Policaj, „špicelj“, „Žabjek“, — „Žabjek“, „špicelj“, policaj! — to je njih „liberalnost“ in njih pomoč! Svetovajo namreč: 1. Ostro stražo nad djanjem duhovstva na prižnici in v šoli, in vsak prestop se mora naj ojestrejšje zavračati; naj vedó, da so pod postavo in ne nad postavo itd.

2. Duhovsko gospodarstvo in škodljiva moč (vpliv) do šole se mora odstraniti, kakor je primerno tudi duhu novih avstrijskih postav itd. . .

Kranjska duhovšina, za gotovo se sliši, bo zoper to nevredno in hudovoljno krivičenje pri mestnem odboru in pri ministerstvu protest ali oporeko izročilo; to je dolžna svojemu stanu, dolžna vladi, dolžna svoji de-

želi in vernikom. Ker je enako napadeno šolstvo, napadeni narodni možje sploh, je slišati, da podá tudi učiteljstvo svoj protest; deželni odbor pa ga je že sklenil in oddal.

Zavračati o tej priliki lažnjive krivičenja, ki se nasprotniki še potrudili niso jih dokazovati, bi bilo res od več. Morebiti o drugi priložnosti kaj v pojasnovanje.

Dobro pa vemo, kaj nemškutarje peče in od kod je pihanje in tarnanje. Ne morejo duhovnom pozabiti, da se tudi oni kakor državljani politike vdeležujejo, če si ravno po postavní poti. Radi bi, če duhovni in domoljubi že nočejo z njimi vred biti germanizatorji, konkordata in papeža griziti itd., naj bi pa saj tiho za pečjo čepeli in une v njih počenjanji ne motili. Toda tistih časov še vendar ni, da bi imeli le eni pravico govoriti, drugi pa davke plačevati in k temu kinkati, kar laži-liberalci modrujejo in šušmarijo.

Pristavimo naj še to, da je ta promemorija prav po klepetuljsko namótana, ker ni jim bilo zadosti, da bi enkrat zoper duhovstvo svoje natolcevanje in krive tožbe razložili, temuč vsak trenutek po nekterih stavkih so zopet duhovnom v laséh, iz česar je še bolj očitna silna strast in tista sovražljivost do duhovstva, ki se sicer v „Tagblattu“ razodeva.

Ker ne dvomimo, da ni brez tacih v mestnem odboru, ki so krivico te promemoriije spoznali ali jo saj spoznati zamogli, se nam čudno zdi tudi to, da izmed 30 odbornikov ne eden ni imel serčnosti, da bi se bil krivičenju ustavil.

Da pa ne bomo na nobeno stran pisali brez previdnega ozira, naj konečno v marsikterih zagovor izrečemo tudi svoje zanašanje, da med snidnico trideseterih jih je precejšnje število tacih, ki „niso vedili, kaj so delali,“ kadar so omenjeno promemorijo podpisavali.

Iz več krajev slišimo, kako lepo so se tudi letos šmarnice obhajale in kako goreče so se ljudje priserčnega opravila vdeleževali. — Tudi moravske naznanila pripovedujejo enake novice pri ondotnih Slovenih. Sloveni so goreči častivci Marije Device.

Iz Sela pod Šumberkom, rožn. — Že večletna želja, da naj bi se premajhna farna cerkvice povejšala, se je letos pod marljivim duh. pastirjem gosp. B. P. vresničila. Prizidale se bote cerkvi dve stranski kapeli in prezbiterija, in postala bo iz cerkvice veličastna veža Božja. Od kod pa se bo denar vzel, da se zverši to delo z obilnimi stroški? To bomo z Božjo pomočjo vse sami storili, pravijo farmani. Doma sem že vse pozidal in ponapravil, je rekel neki starček, in zato vendar nisem obožal; ne bomo li vsi skupej zidanju cerkve kos? Vogelni kamen so vložili doberniški preč. g. župnik M. Marolt, k temu opravilu od mil. knezoškofa poblasteni. Vpričo peterih drugih duhovnov in mnogoštevilnega ljudstva med veličastnim gromenjem in pokanjem možnarjev so se godili častitljivi obredi, in v primernem in ginljivem govoru so preč. gospod zbrani množici razložili: „Čemu cerkve zidamo?“ Potem so služili slovesno sv. mašo. Pri tacih cerkvenih slovesnostih se serce vernikov prijetno ogreje; Bog daj srečno dokončanje, takrat bode še vse častitljivše.

Na Zalem logu je bil v praznik presv. Trojice z zahvalno pesmijo slovesno sklenjen sveti misijon, kterege so se ljudje ne le domače in soriške fare, ampak iz vse tukajšnje okolice prav obilno vdeležili. Kolikor se vediti more, je bilo obhajanih tisti čas še nad 1700 duš. Po vnanjih znamenjih je viditi in upati veliko sadú; sicer pa, se vé, da le Bog sam, ki vidi v dno serca, vse natanko pregleda. Gotovo bo ta sveti čas in zlasti sklepni dan ostal vedno v živem spominu. — Kar je med drugim pri sv. misijonu posebno ginljivo, je slovesno blagoslovljenje, spremljevanje in postavljanje

misijonskega križa in sklepni govor z očitnim ponavljanjem kerstne obljube. Prav primerno je govornik, v. č. P. Doljak, omenil slovenskega tabora blizu Ljubljane, rekoč: „Pretekli binkoštni ponedeljek je bilo na Vižmarjih, kakor pravijo, okoli 30.000 ljudi zbranih, kateri so pred vsem svetom dali očitno spoznanje: „Slovenci smo, in Slovenci hočemo biti in ostati!“ Tudi mi imamo tukaj tabor, pa duhovni, katoliški tabor, v katerem gre še za kaj imenitnejšega, da pred Bogom in vsem svetom očitno spoznate: Katoličani smo, in katoličani hočemo biti in ostati! Zato vas vprašam, odgovorite na glas: „Ali se odpoveste hudiču — in njegovemu djanju — in napuhu? In trikratno glasno „Odpovemo se!“ je bilo odgovor. In na daljno vprašanje: „Ali verujete v Boga Očeta — in v Jezusa Kristusa — in v sv. Duha —?“ je bil spet glasni trikratni odgovor: „Verujemo.“ In ko potem navdušeni govornik še vpraša: „Ali hočete po sv. katoliški veri živeti do konca?“ je bil spet enoglasni odgovor: „Hočemo! Jez pa rečem: Bog daj, da bi te ravno v praznik presv. Trojice očitno ponovljene kerstne obljube nikdar ne pozabili, — da bi to prelepo, očitno spoznanje svete vere pri vsih v djanji in resnici se pokazalo, stanovitno ostalo in vsem v zveličanje zaželeni sad obrodilo!

Da bi bilo pa po sv. misijonu pri vsih vse drugač, kdo bo to mislil in pričakoval? Da pride blizo tudi kateri tak, za ktere ga bi morebiti bolje bilo, ako bi doma ostal, ali v Jelóvici derva sekal ali pa v vigenjci žeblje delal, je sicer dosti žalostno; pa kdo more za to? Satan se boji zgubiti svoj plen, ki je že ves njegov. Zato se lahko zgodi, da se tu ali tam najde kak nepopoljšljiv nerodnež, ki je sicer prišel na kraj sv. misijona, ki se ga pa, kakor gre, ni vdeležil, ali ki je bil drugim še v spotiko in zmoto, da se zavolj njega potlej sliši očitnanje: „Taki le ste! kaj v vam pomaga misijon?“ Kakó nespametno je tako očitnanje! Je mar Kristus, neskončno modri in vsegamogočni Bog, On, ki ima serca v svoji oblasti, vse spreobrnil? In ako bi se izmed 10, 20, 30... tudi le eden resnično poboljšal, — ali ni že s tem veliko pridobljeno in ta pridobitev vsega truda vredna? Zakaj pa se gleda le na tiste, pri katerih nič ne pomaga, na tiste pa ne, pri katerih veliko pomaga? Je li to pošteno in pravično?

Poglejmo pa naravnost, kdo so tisti, ki zoper misijone zabavljajo ali jih v nič devajo, in se bomo prepričali, da so to le taki ljudje, ki misijonov prav ne poznajo, ki se jih nikoli v resnici še niso vdeležili. Kdor hoče v kaki reči govoriti in prav soditi, se mora potruditi, da tisto reč poprej dobro spozná; to že zdrava pamet uči. Kdor hoče vino spoznati, ga mora pokušati pa trézen biti. More li slepec o barvah soditi? Marsikak lažiliberalec, tagblatovec ali sicer zanikarnež klepeče in vdeluje zoper reči, ki jih ne umé in o katerih nobenega pravega spoznanja nima. Pri njem se vresničuje beseda Gospodova: „Meséni (posvetni) človek ne umé tega, kar je duhovnega.“ Kaj pomaga tudi naj boljši jed tistemu, kateri bi jo le gledal? kaj pomaga tudi naj boljši zdravilo bolniku, kateri bi ga živati ne hotel? Ako tedaj tudi sv. misijon pri vseh ne pomaga, kdo more misliti ali reči, da nič ne pomaga, ali da je brez prida? in pri katerem ne pomaga, ali ni le sam tega kriv po svoji terdovratnosti?

Kdor pa želi zvediti, okusiti in spoznati v resnici kaj je misijon, mu rad še povém, kaj mu je storiti. Pojdi sam k misijonu, poslušaj pazno, prevdarno in z resnice željnim srcem vse govore gosp. misijonarjev; med tem pa se premagaj, da opraviš tudi spoved s terdnim sklepom, da hočeš dušo svojo rešiti in zveličati! Potem še le boš vedil, kaj je misijon; potem še le boš

v stanu o tem govoriti in soditi pravično. Bodi si zdaj še tako umazan in zelen liberalec ali nemaren zanikarnež, te zagotovim in pri Bogu obljubim, boš o misijonu vse drugač govoril in sodil; sramoval in kesal se boš svoje velike neumnosti, da si poprej zabavljaj zoper naravo, o kateri nisi imel nobenega spoznanja; pa boš tudi hvaležen „Danici“, da ti je to povedala, še toliko bolj hvaležen pa boš Bogu in misijonarju, da ti je oči odperl in te pripeljal na pot resnice in zveličanja. Kristus sam se na skušnjo sklicuje, ko pravi: „Kdor mojo besedo spolnuje, bo iz lastne skušnje spoznal, ali je moj nauk od Boga ali ne.“ Torej le poskusi, in se boš vsega tega prepričal. Ako pa nimaš ne pameti, ne volje, ne serčnosti, da bi to poskusil, pa molči o reči, ki je nočeš spoznati, da saj drugih ne motiš; pa tudi védi, da si slep in neumen, in da iz hude volje sam slep in neumen hočeš biti in ostati, ter gotovo pogrezniti se v brezno, ki je pripravljeno tistim, kateri v svoji slepi hudobiji terdovratni ostanejo in zoper sv. Duha greše. —

Vam pa, prečastiti očetje, gospodje misijonarji, mili Bog ohrani še dolgo življenje in zdravje, da bi prav veliko duš še pridobili za nebesa! On Vam pa tudi Vaš trud in težave vse stoterno poverni s toliko lepšim vencem in obilnejšim plačilom v večnem kraljestvu! Bog poverni pa tudi vsim drugim gospodom, kateri so sem k zaliloškemu misijonu radovoljno prišli pomagat! Naj bo vse v večji slavo Božjo in v čast Marije, prečiste Device, naše varhinje in pomočnice!

Pelinovec.

Zakaj se smeja gospodje? Ni davno kar je pravil star pobožen kmetič duhovnu, da je imel opraviti pri sodni v nekem mestu (pa ne v Ljubljani), in ko stopi v veliko sobano, kjer je bilo več gospodov, jih pozdravi s keršanskim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Pa čuj, kako so omikani gospodje odgovorili? Vsi so se zakrohotali, in ko prosti možiček s kapico pod pazduho ponižno poprašča: „Zakaj se smeja gospodje.“ odgovori eden izmed njih: „zato, ki nas tako pozdravljate.“ No torej: „Dober dan!“ In ti gospodje so bili med drugimi pri procesii sv. Rešnjega Telesa; oni tudi še vedno pred podobo Kristusovo dajejo ljudem prisegati. Ni tedaj vse zlato, tudi ako se pri procesii lesketá. Ali poprašali bi vender: ako bi presegavec imel tako malo spoštovanja do podobe Križanega, kakor h keršanskemu pozdravu krohotajoči gospod, koliko se je potem na prisego zanašati? In ako to stalo spodleti, kam se bode potlej pravica opirala?

Inkvizicija je pravi „velociped“ naših „tagblatarskih riterjev“, ki čedalje bolj kažejo, da so sami pravi „gross-inkvizitorji“ zoper vse druge, le zoper svoje napake ne. „Kärntner Blatt“ piše zoper „Klagenfurterco“ o inkviziciji: Špansko inkvizicija ni bila cerkvena, ampak državna naprava. Ranke pravi: Dokazano je, da inkvizicija je bila kraljeva, le z duhovskimi prevedena sodnija; — po svojem pomenu in namenu je bila pred vsim politiška naprava, papež je gledal ji nasprotovati in ji je nasprotoval, kolikokrat je mogel. Sikst IV se je vzdignil z večkratnimi pismi (breve) zoper inkvizicijo. Papež Leon X je izobčil l. 1519 inkvizitorje v Toledi. Henrik Leon pravi: „Izabela je vedila z inkvizicijo, ki je bila čisto nji podveržena duhovna naprava, duhovstvo in plemstvo v Kastilii ponižati!“ Guizot pravi: „Inkvizicija je imela bolj namen ohraniti red, kakor pa vero...“ Tako tedaj pišejo trije učeni protestantje. Sploh se mora pa spoznati, da nobena svetna sodnija ob tistem času v Evropi vsih oblik naj ojtrestjši pravice in človekoljubja ni tako vestno spol-

novala, kakor španjska inkvizicija. Preklicovani auto-da-fé'ji so bili navadno brez kacega prelivanja kerví.

Liberalna nesramnost se gnjete, se ne straši mešati tudi v naj svetejši reči. „Corriere delle Marche“ piše, da so štirje duhovni zaperti zavoljo tega, ker so odvezo odrekli nekim krivičnikom (aquirenti dei beni demaniali). — V pravdi zoper nekega duhovna pa je sodnik pod pečat djal dopisovanje s sv. penitencijarijo, ktere skrivnosti celo protestantje spoštujejo; tam pa se je pisanje očitno bralo in postavilo na smeh burkežev in časnikarjev.

Frajmavrarski pangermanizem. Prostopidarski list v Lipsii je naznanil govor, ki se je glasil v god pruskega kralja Viljema v beznici „zlata kroni“ k Jutru. Govornik pravi med drugim: „Toda on ni le samo naš kralj (?).“ On je tudi ud naše družbe in brambar frajmavrarstva. Mi vsi smo že preživeli dogodbo, ki je l. 1866 donesla tako nepričakovano in pretehtno spremembo v vse razmere tega stoletja... Res, vsegamogočni stavbar vesoljnosti... je postavil roko tudi na to zidanje edine Nemčije, na to delo, z gorečnostjo pričeto zavoljo potrebe, da se otme nemški narod. On je rekel našemu (?) kralju: Zedini vse nemške vasi v eno samo nemško kraljestvo. In kralj Viljem se je lotil to v djanje spraviti... Ali komu pač zamore to delo bolj koristiti, če ne nam?“ (Umej, nemškim frajmavrarjem.) „Unità catt.“ — Ali ti je to jasno, „verfassungs“ — in „österreichstreues Tagblatt,“ ki si Danici svetoval, da naj prostomavtarstvo študira? —

Španjski vredniški blagri. To dobo so na versti časniški vredniki, ki jih v ječe mečejo. Vrednik: „Verdad-a v Valencii,“ „Pensamento-v,“ „Nortov“ itd. sedijo po ječah in premišlujejo, kako „liberalni“ (!!!) ljubljanski „Tagblatt“ španjsko svobodo prehaljuje. Tako imenovane zapiranja se godé brez motiviranja ali naznanovanja vzrokov.

Fortšrittlerski blagor pruski, ki gaje prostomavtarsko ministerstvo Jolly vvedlo na Badensko, se more soditi po številkah. L. 1865 so bili badenski prihodki 9,022.138 gl. in vojaštvo je vzelo 1,960.003 gl., l. 1869 pa so prihodki 14,269.696 gl., in vojaška bilancija stoji na 4,873.881 gl. In vender so še le na začetku zveze z Bettelpreussen-om ali beraško Prusijo, kakor jo po Nemškem sploh imenujejo. (U. c.)

Oče pojdite domú!

(Po angleškem.)

Sam.

Oče! oh oče! le z mano domó!
 Že ura je bila enó.
 Ste rekli, po delu pa pridem domó;
 Ne veste, da rekli ste to? —
 Vse hladno je v hiši, — že merzla je peč;
 In mama pa čakajo vas
 S sestrico v naročji, ki zdaj bo merlič,
 Nikogar v pomoč ni za nas:
 Domó! domó! domó!
 Oh oče, ljub' oče domó!

Zbor.

O sliši ga vender, sej sinek je tvoj!
 Kak milo razlega se stok:
 Te mati še čaka, oh pridi le koj!
 Oh oče, naj gane te jok!

Sam.

Oče! oh oče! le z mano domó!
 Že ura odbila je dvé.
 In noč je bolj merzla, sestrici hudó;
 „Zares ji že k zadnjemu gre!“
 Tak' rekli so mama, poslali me k vam,
 Sestrica tud' ato želí,
 Zdaj vmira; hitite, oh oče, koj dám!

Zdihuje: kje ata ste Vi?
 Domó! domó! domó!
 Oh oče! ljub' oče! le urno domó!

Zbor.

O sliši ga vender, sej sinek je tvoj!
 Kak milo razlega se stok:
 Te mati še čaka, oh pridi le koj!
 Oh oče! naj gane te jok!

Sam.

Oče! oh oče! le z mano domó!
 Že ura odbila je tri;
 Se jokajo mama, — Maričke ni več;
 Sirotke zdaj ne boli.
 Prav tiho je rekla od naj' se ločeč:
 „Pobožkajte ateja mi!“
 Domó, domó, domó!
 Oh oče! ljub' oče, domó!

Zbor.

Oh sliši ga vender, sej sinek je tvoj!
 Kak milo razlega se jok:
 Te mati še čaka, — oh pojdi le koj!
 Oh oče, umerl je otrok!

Razgled po svetu.

Linški škof pred sodnijo. Svitli cesar so 15. maja t. l. rekli v prestolnem govoru: „Pričakujem, da te (nove) postavne naredbe se bodo skazale kakor podlaga „mirnega edinega ravnanja države in cerkve.“ V Lincu se to pričakovanje svitlega cesarja tako vresničuje, da je ondodni škof bil s policijsko silo pred sodbo gnan. Žakaj? — se bode začudeno občinstvo popraševalo. 12. kim. lanskega leta je prišlo nekaj gospodov v škofovo pisarnico in so na povelje državne policije pod pečat djali pastirski list, kateri se je imel naslednji dan s prižnic brati. Ali je imel škof pravico k temu? Členek III konkordata, ki še ni odpravljen, se tako-le glasi: „Višji škofje in vsi duhovni poglavarji bodo v rečeh svojega pastirstva z duhovšino in ljudstvom svojih škofij svobodno (prosto) občevali, prosto bodo tudi razglasovali poduke in ukaze zastran cerkvenih zadév.“ Linška deželna sodnija je poterdila zapečatenje pastirskega lista, rekši, da se v njem očitni mir kali, ker postave od 25. maja stavi za iztok laži itd., in zapravdala je škofa. Po škofovem zaterjenji je pastirski list o majnikovih postavah in o razmeri duhovstva do njih imel prosto, resnobno pa čisto postavno ali lojalno besedo reči, in pastirski list ni imenoval postav od 25. maja iztok laži, temuč je govoril le o lažnjivem tolmačenji, ki se v javnosti (očitnosti) tem postavam daje. Med tem preteče devet mescev in mislilo se je, da je pravda zoper škofa opušena; pa skazalo se je drugač, ker čez 9 mescev so škofa pred sodnijo poklicali. Cerkevna vstava in XIV čl. konkordata, ki še ni odpravljen, pa prepoveduje škofom pred posvetno sodnijo, ker sodnije škofov so papež in provincijalni cerkveni zbor. (Causae criminales contra episcopos minores ab solo summo Pontifice, minores a concilio provinciali cognoscantur. Conc. Trid. sess. XXIV, de ref. c. 5.) Vest tedaj škofu Francišku Jožefu Rudigier-u ni dopustila, da bi delal zoper naredbe trienskega cerkvenega zbora in se posvetni sodnii skazal. Toda liberalna doba o cerkvenih vstavah nič noče slišati. 2. rožnika je bil škof zopet pred sodnijo poklican, ki pa v novo pové, da se ne smé drugač kakor le sili umakniti. Svetovalec deželne sodnije je našel škofa bolehnega v postelji, ki je zavoljo tega dobil kratek odlog. 5. rožn. o poldan pride linški „purgermeister“ kakor glavar mestne policije in zopet škofa pogovarja, naj radovoljno pride pred sodnijo. Ko nič ne opravi, odide. Čez eno uro pa pride srenjski tajnik s stražo, ki roko položi na cerkvenega poglavarja. Škof z vsimi znamenji svoje časti oddajo še spisano oporeko ali protest in v fijakerskem

*) Prašaje je pristavila „Unità catt.“

vozu, na kterega kuclju je sedel stražnik, so škofa odpeljali v deželno sodnijo. Tukaj so škof odrekli vsak odgovor, protestirali na novo zoper to djanje, in bilo je komaj pol ure, ko so se v svoji lastni kočii vernili v svoj dvor nazaj. Tje in nazaj gredé so ljudstvo blagoslovili. Bila je ravno šestnajsta obletnica, kar so bili škof posvečeni. Ob časih nekdanjih cesarjev, ko so škofe pred sodnije gonili, se je dosegalo vselej nasprotno tega, kar so namerjale vlade; kaj pa doseže „liberalna čra“ v katoliškem cesarstvu, to bode še le zgodovina pokazala.

V Genevi se je nedavno pričela družba mladenčev zoper skrivne in očitne družbe, ktere so od cerkve prepovedane. Postavljena je pod brambo Marije Dev. brez madeža spočete, sv. Mihela vikšega angela in sv. Frančiška Salez. Vodnik je generalvikar Dunoyer. Namen te družbe je obvarovati mladenče k skrivnim ali pa očitnim društvom, ki so cerkvi sovražne, in storiti jih zveste kerstni obljudi. Mladenči se sprejemajo s spolnjenim 15. letom z 2 pričama, ki imate čuti, da sprejemljenec dolžnosti doveršuje. Obnovi o tej priliki kerstno obljudo in zaveže se, da ne bo pristopil k nobeni družbi, ki je obsojena od katoliške cerkve. Obljudi tudi, da bo to obljudo pogosto ponavljal. Škof Mermillod je poterdil društvo in ga vneto pohvalil. Pravi med drugim: „Cerkve jih je (sovražljive družbe) po vsi pravici obsodila in Pij IX je ponovil to obsodbo;“ pa da je tudi dolžnost vsacega duhovna in vsacega kristjana delati jéz zoper zmagajočo kugo teh pogubnih družb.

Razne novice. Na serbski zemlji ni nobenega turškega vojaka več, kakoršni so poprej več terdnjav na Serbskem v oblasti imeli. Poslednje posadke iz terdnjav malega Zvornika in Sakur-a so domú na Turško poklicane. — V podonavskih kneževinah minister Kogolnčano ne praša za ugovore raznih konzulov, ampak tiši na to, da se morajo judje iz vsih vasí izseliti, ker vé iz skušnje, kako škodljiva je njih delavnost za vasčane. — Macini v odpertem pismu „svojim sovražnikom,“ to je italijanski vladi, pravi, da zarota v Milanu ni njegovo delo, temuč je bil z njo nezadovoljen, ker se ni zgodila o pravem času, da bo pa pomagal, kedar in kjer bo mogel, da bi jih zaterl... Tukaj vidimo, kakošno „židano“ edinost cerkveni sovražniki tudi med seboj imajo! Kjer ni Boga ni miru. — Večina španjskih kortexov je sklenila, da hočejo imeti monarhijo, ne republike, in pogajajo se neki Madridčani s kraljico Izabelo, da naj bi se prestolu odpovedala v prid svojega sina kraljeviča Asturskega. — V Dublinu so 14. majnika na pokopališe s slavnim spominkom preneseni ostanki slovitega O'Konnella, kateri je 15. maj. 1845 na poti v Rim v Genovi umerl. Kardinal Kullen v pričo številnega duhovstva je opravljal pogrebno pobožnost. Silo ljudstva je bilo pričujočega in vse se je izšlo v lepem redu. — Iz Avstralije se sliši, da v Viktorii Melburn-u se je 15. sveč. osem škofov zbralo na koncil. — Po dolgih razpravah v angleški zbornici je s 114 glasi večine sprejet sklep, da naj na Irskem prestane več stoletna krivica, po kateri je bilo ondi protestanstvo gospodovna cerkev, katoličanstvo pa ostudno tlačeno. — V Levovu je 4. t. m. umerl greško-katoliški yikši škof Spiridijon Litvinović, rojen 1810. — V Šopronu je pričeta prostozidarska loža, v kateri se je bralo tudi Garibaldiovo pismo do nekega laškega framasona, v katerem naznanuje, da 150 frajmavrarskih beznic želi papežu Rim pograbit. To jim radi verjamemo, vemo pa tudi, da želé še marsikaj družega. — Londonski „Times“ (Tajms) in francoska „Liberté“ strašijo z znamnji republike, ki se razodevajo po Francoskem, zlasti s poslednjimi volitvami. — Une dni je bila v italijanskem zboru v Florenci sporeka o 20 milijonih kovanega denara iz kupra, ki so pošli iz

laškega zaklada in jih ni v očitnem poštevu. — Vprašanje, če naj se kleriki vtikajo v vojašino in tako cerkev opleni duhovstva, je zmoglo v laškem senatu. Moško so se nekteri starašini poganjali v prid svoje cerkve, drugi so govorili sovražno. —

Iz Kočevja. J. A. — Ljuba Danica! Ti sicer slovenski govoriš, pa vender tudi nemški razumeš, povej povej svojim slovenskim bravcem, kar si pretečene dni z višave na Kočevskem vidila in slišala. — Obhajali smo namreč v sosednji fari pri Stari cerkvi sveti misijon, ki je terpel 11 dni, od 27. maja do 6. junija. Vdili so ga vam po Slovenskem že dobro znani prečast. očetje sv. Ignacija. Reči moramo, da nismo tolike gorečnosti in tako splošnega stanovitega vdeleževanja pričakovali, kakor se je v resnici pokazalo. Prečast. gg. misijonarji sami so rekli, da je ta prvi nemški misijon naj imenitniši izmed vsih, kar so jih do zdaj na Kranjskem imeli. In to zavoljo tega, ker so se tukaj marsiktere zapreke nasproti stavile in ker so nekteri liberaluhi, kterih se tudi v našem mestu ne manjka, že naprej ljudstvo strašili. Nek dopisun iz kočevskega mesta je celo v ljubljanskem „Tagblattu“ celi mesec popred v preroškem duhu pisal, da „kočevski možje, ki so zdaj veči del doma, ki so bolj terdni v barantiji (hausiranji) kakor v veri, nikakor ne bodo pustili, da bi njih žene jezuitom kake denarne ali jedilne darila nosile, ampak k večem serca za dolge spovedi.“ Naj berž je možicelj mislil, da se možje ne bodo dosti ali celo nič vdeleževali misijona, da se bodo še morebiti posmehovali in zabavljali, in ker svojim pobožnim ženam ne bodo mogli spovedi zabraniti, bodo saj branili, da bi žene kaj jezuitom ne dale. Pa možicelj se je dobro spekel. Pokazalo se je zdaj, da je kriv prerok, kakor vsi njegove baže. Ne le ženske so se vdeleževale, ampak tudi moški in sicer tako stanovitno, da se je bilo res čuditi. Hiteli so vsaki dan k pridigam; k spovedi in obhajilu so šli, kakor do zdaj vemo, vsi do zadnjega, še taki, od kterih ni bilo upati. Pa ne le iz domače fare, ampak tudi iz sosednjih fará so ljudje skup vrelí toliko bolj, ker je bilo vreme prav vgodno. Iz kočevskega mesta, iz Starega loga in Poloma, od Tople rebri in iz Mozolja, iz kočevske Reke, Gerčaric in Gotenice so bili ljudje skupaj in v tolikem številu, da sicer prevelika in prostorna cerkev večkrat vsih sprejeti ni mogla. Nad 3 tisuč jih je bilo le obhajanih, pa bi jih bilo še več, ko bi bili spovedniki, kterih je bilo zmiraj 10 do 13, mogli vsemu kaj. (Konec nasl.)

Birmali bodo premil. škot 23. t. m. v Dobu.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Č. g. Jan. Habe-tu, lok. v Dražgošah, je podeljena fara Ovsiše; čast. g. Andr. Pavliču, lok. pri sv. Lenartu, pa fara Rateče. — Umerl je č. g. Jan. Kastelic, fajm. v Mokronovem, 7. t. m. R. I. P.! — Vse tri duhovnije so razpisane 9. t. m.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Neveljska fara 5 gl. -- Frančiška Žebovec iz spod. Tuhina 2 gl. 15 kr. — Neimenovana 50 kr. v sr.: Da bi mogla vselej vredno sv. Obhajilo prejemati. — Z Zalega loga 1 gl. 50 kr.

Za pogorelce v Gabrii Blagoviške fare. Dva gospoda 2 gld. — †† 5 gld. — G. fajm. Jan. Demšar 10 gl. — Z Zalega loga 1 gl. 30 kr.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. —1—: Pesem z zgolj osebnimi vošili redoma ne kaže jemati v občinske liste. — G. —b— P.: Premalo jedra. — G. Š.: Serčna hvala! Plačati ni nič. —